

Галина Щигельська
(Тернопіль)

ВІДЗНАЧЕННЯ В США ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ 22 СІЧНЯ 1918 р.: ВЗАЄМОДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНІЧНОЇ ГРУПИ ТА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Традиція відзначати кілька Днів незалежності є усталеною в Європі. Зокрема, в таких державах, як Чехія, Литва, Латвія, Естонія, котрі, як і Україна, здобули або відновили свою незалежність внаслідок Першої світової війни, а потім втратили її у міжвоєнний період або після Другої світової війни, і знову відновили з падінням комуністичного режиму. Українська незалежність вперше у ХХ столітті була проголошена ІV універсалом Української Центральної Ради 22 січня 1918 р. (9 січня за старим стилем), однак відзначення цього дня як Дня Незалежності спостерігаємо в Україні лише в останні десятиліття.

В той час як на території України в роки радянського тоталітарного режиму зазначена подія, що підкреслювала тяглість української державної традиції, була «стерта» із суспільної свідомості, пам'ять про неї зберігала українська еміграція в країнах Європи й Америки. Українська громада у США розгорнула активну громадсько-політичну діяльність ще в роки Першої світової війни щодо надання моральної, політичної та матеріальної допомоги своїй етнічній батьківщині та співвітчизникам. Внаслідок проголошення УНР та успішних інформаційних акцій української діаспори інтерес до України у Вашингтоні дещо зріс, про проголошення УНР повідомила навіть "NewYorkTimes", що майже не згадувала про події в Україні. Проте, незважаючи на зусилля української громади, уряд США офіційно визнав СРСР у 1933 р.

Вплив на формування суспільної думки та державну владу в США посилювався з утворенням українських етнічних політичних організацій, зокрема Українського конгресового комітету Америки (УККА) 24 травня 1940 р. Протягом другої половини 1940-1950-х рр. була сформована інфраструктура зв'язків між інституціями української етнічної групи та органами державного управління США, що було вкрай важливим для її політичного представництва.

Особливу активність під час пресингових акцій здійснювала філія УККА в Північній Дакоті, очолювана А. Жуківським, яка в другій половині 1950-х рр. передавала всі внутрішні документи (заяви, меморандуми, промови, резолюції) сенатору Янгу. Одночасно мер

Балтимора і губернатор Меріленда проголосили 22 січня “Українським днем”.

Політична рада УККА використовувала зацікавленість окремих законодавців для формування прихильної атмосфери в конгресі США в цілому. В “Записках Конгресу” задокументовано цілу низку виступів та резолюцій, проголошених представниками обох Палат щодо визнання та вшанування дати проголошення незалежності України 22 січня. Серед конгресменів, які в 1958-1959 рр. відзначилися прихильністю та палкими промовама щодо української державності були члени палати представників Деллей, Маршалл, Мей, Гармату; сенатори Хамфрі, Сміт, Пуртел, Скот, Лангер та ін.

Українські громади щороку організовували урочистості з дня проголошення незалежності Української Народної Республіки в різних містах США, на які запрошували американських політичних і громадських діячів. Розгортаючи у такий спосіб потужну інформаційну кампанію з роз’ясненням важливості відзначення цієї дати для всього українського народу та привернення уваги до українського питання державних діячів США, багатьом громадам вдалося завоювати прихильність місцевого уряду. Губернатори штатів Арізона, Вісконсин, Іллінойс, Коннектикут, Массачусетс, Меріленд, Нью-Джерсі, Нью-Мексико, Огайо й Пенсильванія офіційно оголосили день 22 січня “Українським днем”. У цей день надбудинками муніципалітетів вивішували український жовто-блакитний прапор та проводили урочисті заходи на вшанування проголошення незалежності України.

Таким чином, політика завоювання прихильників, складовою якої був і комплекс заходів із вшанування пам’яті визначних дат, що були тісно пов’язані з розбудовою української держави до 1991 р., взаємодія української громади із представниками органів державного управління та лобіювання національних інтересів стали фундаментом для реалізації значних проектів, котрі врешті-решт, сприяли визнанню української державності владою США 26 грудня 1991 р., що на зламі 1920-х – 1930-х рр. вбачалося можливим лише одиницями з числа вищих посадових осіб Вашингтона.